

บทที่ 4

การเติบโตทางเศรษฐกิจ การส่งออก และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ โดยใช้นโยบายต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมกระบวนการพัฒนาให้เป็นอย่างต่อเนื่อง นโยบายที่รัฐบาลได้ใช้เพื่อการนี้คือ การขยายและปรับปรุงสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการผลิตภาคอุตสาหกรรมให้มีการเติบโตในอัตราที่สูง และพยายามส่งเสริมภาคการค้าระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการขยายตลาดและนำมาซึ่งเงินทุนต่างประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้มีการชักชวนและให้สิ่งจูงใจ เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย จากความพยายามของรัฐบาลที่ผ่านมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นในประเทศ

4.1 การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

4.1.1 เป้าหมายและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

บทบาทการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในอดีตนั้น มีพื้นฐานเนื่องมาจากการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับต่าง ๆ โดยในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 และ 2 (พ.ศ. 2504-2514) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเน้นหนักไปในด้านการลงทุนเพื่อบูรณะและเสริมสร้างบริการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทางด้านระบบข่ายทางหลวง ระบบเขื่อนเพื่อการชลประทานและพลังงานไฟฟ้าตลอดจนบริการ ขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ซึ่งได้มีส่วนช่วยสนับสนุนให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยผลการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสองฉบับแรก นี้ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ

ส่วนรวมของประเทศอยู่ในอัตราใกล้เคียงกับเป้าหมายที่วางไว้ (ตารางที่ 2) คือ ในช่วงของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 การขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวมเฉลี่ยร้อยละ 8.1 สูงกว่าเป้าหมาย แต่ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยลดลงเหลือเพียง ร้อยละ 7.8 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย โดยที่การขยายตัวช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งสองฉบับนี้เกิดขึ้นจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของสาขาการเกษตร เนื่องจากผู้ผลิตมีโอกาสใช้ประโยชน์จากการบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ส่วนในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 การผลิตทางด้านเกษตรมีอัตราการเพิ่มที่ลดลง เนื่องจากภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิต มีฝนแล้งและตกผิดฤดูกาล แต่การผลิตสาขาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ ได้มีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงเพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดภายในประเทศ และได้ส่งออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ในระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ทำให้มีโอกาสที่จะได้รับผลกระทบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลกมาก โดยที่ได้เกิดการผันผวนของระบบการเงินของโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา โดยเฉพาะการที่ค่าเงินดอลลาร์ของสหรัฐอเมริกาลดต่ำลง การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน เกิดขึ้นในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับนี้ ทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยไม่มั่นคงและได้เกิดการชบเซาในการผลิตสาขาอุตสาหกรรม เนื่องจากการชบเซาของตลาดโลก แต่ในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 นี้ ปรากฏว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยได้กระเตื้องขึ้น เนื่องจากผลของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก และภาวะการผลิตการเกษตรฤดูกาลผลิต พ.ศ. 2518-2519 ได้ผลดี ทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลทำให้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศโดยเฉลี่ยตลอดแผน ร้อยละ 7.1 ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ร้อยละ 7

ตารางที่ 2 เป้าหมายและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับต่าง ๆ

		อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี		
		เศรษฐกิจ โดยรวม	สาขาเกษตร	สาขาอุตสาหกรรม
แผนพัฒนาฉบับที่ 1 (ปี 2504-2509)	เป้าหมาย	6.0	-	-
	ผลการดำเนินงาน	8.1	6.3	1.2
แผนพัฒนาฉบับที่ 2 (ปี 2510-2514)	เป้าหมาย	8.5	4.3	10.9
	ผลการดำเนินงาน	7.8	4.5	11.4
แผนพัฒนาฉบับที่ 3 (ปี 2515-2519)	เป้าหมาย	7.0	5.1	8.0
	ผลการดำเนินงาน	7.1	5.6	11.1
แผนพัฒนาฉบับที่ 4 (ปี 2520-2524)	เป้าหมาย	7.0	5.0	9.6
	ผลการดำเนินงาน	7.1	3.5	8.7
แผนพัฒนาฉบับที่ 5 (ปี 2525-2529)	เป้าหมาย	6.6	4.5	7.6
	ผลการดำเนินงาน	4.4	2.1	5.1
แผนพัฒนาฉบับที่ 6 (ปี 2530-2534)	เป้าหมาย	5.0	2.9	6.6
	ผลการดำเนินงาน ¹	11.2	4.2	15.6

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ¹ คำนวณจากบัญชีรายได้ประชาชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) เป็นช่วงที่ต้องเผชิญกับภาวะความปั่นป่วนของเศรษฐกิจโลก โดยเป็นผลเนื่องจากภาวะการตกต่ำของเศรษฐกิจโลกตั้งแต่กลางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 ซึ่งมีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยที่การผลิตในสาขาอุตสาหกรรม ได้ประสบปัญหาภาวะการค้าในตลาดโลกที่ค่อนข้างซบเซา ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นต่ำกว่าเป้าหมาย และผลผลิตของสาขาการเกษตร ซึ่งเป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง ในโครงสร้างการผลิตของระบบเศรษฐกิจส่วนรวม ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 3.5 ต่อปี ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 5 ต่อปี สาเหตุสำคัญที่ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำ สืบเนื่องมาจากข้อจำกัดในการขยายพื้นที่เพาะปลูกและความเสื่อมโทรมของดิน แต่ในด้านการผลิตของสาขาการผลิตอื่น ๆ เกือบทั้งหมด มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าเป้าหมาย ดังนั้นเมื่อพิจารณาผลรวมปรากฏว่า การขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม มีอัตราเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 7.1 สูงกว่าเป้าหมายเล็กน้อย

การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) ได้รับผลกระทบโดยตรงและค่อนข้างรุนแรง จากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของตลาดโลก ทั้งนี้เนื่องจากภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจโลก ระหว่างปี พ.ศ.2523-2525 ซึ่งมีผลทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจส่วนรวมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 อยู่ในเกณฑ์ต่ำสุดเมื่อเทียบกับการขยายตัวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 4 ฉบับที่ผ่านมา โดยอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 4.4 ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ขยายตัวในอัตรา ร้อยละ 6.6 ต่อปี ซึ่งสาเหตุเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกคือ การตกต่ำของภาวะเศรษฐกิจโลก การกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศและราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกตกต่ำ ส่วนปัจจัยภายในนั้นเกิดจากทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตของประเทศได้ลดลงและเสื่อมโทรม เป็นอุปสรรคต่อการขยายการผลิต ทางด้านการขยายตัวของผลผลิตสาขาการเกษตร ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ต่อปี ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เฉลี่ย ร้อยละ 4.5 ต่อปี สาเหตุจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

ทำให้ไม่มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และประเทศต่าง ๆ ได้มีนโยบายคุ้มครองผู้ผลิตในประเทศของตน ส่วนการผลิตในสาขาอุตสาหกรรม ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 5.1 ต่อปี ต่ำกว่าเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ให้ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 7.6 ต่อปี ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากความต้องการภายในประเทศลดลงรวมทั้งประเทศต่าง ๆ ได้ใช้นโยบายกีดกันทางการค้าอย่างกว้างขวาง

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจหลายด้าน แต่อย่างไรก็ดี ในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ภาวะเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะราคาน้ำมันและอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกลดลง ทำให้ประเทศไทยสามารถคลี่คลายปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญได้จึงทำให้ช่วงเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ระบบเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าที่คาดไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อย่างมาก โดยขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 11.2 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้เพิ่มในอัตราเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี สาเหตุที่ระบบเศรษฐกิจเจริญเติบโตได้ในอัตราที่สูงเช่นนี้ เป็นผลโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างเศรษฐกิจมาสู่ระบบที่มีอุตสาหกรรม และการบริการเป็นตัวนำในการพัฒนามากขึ้น

4.1.2 โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย

กลยุทธ์ที่ประเทศไทยใช้ในการพัฒนาประเทศในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นผลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ภาคอุตสาหกรรมและบริการ มีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับภาคการเกษตร ที่เป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญในอดีต นอกจากนี้การพึ่งพิงการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ในประเทศของ ไทยในอดีต ที่พึ่งพิงต่อภาคการเกษตรแต่เพียงอย่างเดียวได้มีการเปลี่ยนไป โดยที่ปัจจุบันได้มีการกระจายการผลิตไปสู่ภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างหลากหลายมากขึ้น

การผลิตภาคการเกษตร ได้มีส่วนในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศถึง ร้อยละ 39.2 ใน ปี พ.ศ.2504 (ตารางที่ 3) และความสำคัญได้ลดน้อยลงเรื่อย ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ.2524 สัดส่วนของภาคการผลิตนี้อยู่ในระหว่าง ร้อยละ 21.3 ถึง 39.1 แต่หลังจากปี พ.ศ.2524 เป็นต้นมา สัดส่วนนี้ได้ลดลงจนกระทั่งในปี พ.ศ.2534 สัดส่วนของภาคการเกษตรลดลงเหลือเพียง ร้อยละ 12.8 เท่านั้น

ในเวลาเดียวกันกับการลดลงของความสำคัญภาคการเกษตร การผลิตในภาคอุตสาหกรรมได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นภาคการผลิตที่รัฐบาลได้ส่งเสริมมาอย่างต่อเนื่องเพื่อทดแทนการผลิตภาคการเกษตร จนทำให้การผลิตภาคอุตสาหกรรมในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจากเดิมปี พ.ศ.2504 มีเพียง ร้อยละ 13.1 ซึ่งสัดส่วนนี้น้อยกว่าภาคการเกษตรถึง 3 เท่า แต่การผลิตภาคอุตสาหกรรมได้มีการขยายตัวจนกระทั่งในปี พ.ศ.2534 มีสัดส่วนในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศถึงร้อยละ 28.1 เมื่อเทียบกับภาคการเกษตรปรากฏว่า การผลิตภาคอุตสาหกรรมนี้กลับมีส่วนมากกว่าภาคการเกษตรเกือบ 2.5 เท่า

ภาคการบริการ ซึ่งรวม การคมนาคมและการขนส่ง การค้าส่งและการค้าปลีก การธนาคาร การประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย การบริหารราชการและป้องกันประเทศ และบริการ ได้มีส่วนของภาคบริการต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศถึง ร้อยละ 41.4 ในปี พ.ศ.2504 ซึ่งภาคบริการนี้ได้รับความสำคัญในโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไม่มากนัก จนในปี พ.ศ.2534 มี สัดส่วน ร้อยละ 48.6 โดยภาคบริการนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อโครงสร้างการผลิตเนื่องจากเป็นภาคการผลิตที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวของภาคการผลิตอื่น ๆ ของประเทศ

ตารางที่ 3 สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทั้งสิ้น จำแนกตามสาขาการผลิต
(ราคาประจำปี)

(ร้อยละ)

สาขาการผลิต	2504	2509	2514	2519	2524	2529	2534
1. เกษตรกรรม	39.2	36.5	23.9	26.7	21.3	15.6	12.8
2.เหมืองแร่และขุดหิน	1.2	1.9	3.0	2.5	1.5	1.7	1.6
3. อุตสาหกรรม	13.13	13.7	17.6	19.7	22.6	23.9	28.1
4. การก่อสร้าง	4.6	6.1	5.2	4.4	4.6	4.9	6.8
5. การไฟฟ้าและประปา	0.5	0.9	1.3	1.1	1.4	2.6	2.1
6. การคมนาคมและการขนส่ง	7.2	6.2	6.5	5.8	5.5	7.8	7.0
7. การค้าส่งและค้าปลีก	15.4	16.8	17.3	17.9	18.2	16.8	17.0
8. การธนาคาร การประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	2.1	2.8	2.6	2.6	2.9	3.3	5.4
9. ที่อยู่อาศัย	2.7	2.2	5.9	4.3	3.5	4.2	2.9
10. การบริหารราชการและ การป้องกันประเทศ	4.5	3.8	4.7	4.2	4.4	4.5	3.4
11. บริการ	9.5	9.1	12.0	10.8	14.1	14.7	12.9
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : คำนวณจาก บัญชีรายได้ประชาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4.2 การส่งออกของไทย

4.2.1 บทบาทของการส่งออกสินค้าและบริการ

การส่งออกสินค้าและบริการของประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างสูง เนื่องด้วยนโยบายการค้าและการลงทุนของรัฐบาลได้มีการเปลี่ยนแปลง โดยหันมาเน้นกลยุทธ์ด้านการส่งออกมากขึ้น จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้การส่งออกมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศจนถึงปัจจุบันนั้น เกิดเมื่อรัฐบาลได้ประกาศในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ที่จะใช้นโยบายการผลิตเพื่อส่งเสริมการส่งออกแทนการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ที่ดำเนินมาแล้วไม่ประสบความสำเร็จในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2 ฉบับก่อนหน้านี้ รวมถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงมาตลอด 20 ปีที่ผ่านมาเป็นส่วนช่วยส่งเสริมการส่งออกที่สำคัญ

การส่งออกสินค้าและบริการ พิจารณาจากตารางที่ 4 ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2503-2514 มีมูลค่าไม่ถึง 2 หมื่นล้านบาท แต่หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2515 ซึ่งรัฐบาลได้ใช้นโยบายที่จะส่งเสริมการส่งออกปรากฏว่า มูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2515 ได้พุ่งขึ้นเป็น 21,750 ล้านบาท สูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2514 ถึง ร้อยละ 30.3 และมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จนในปี พ.ศ. 2522 มูลค่าการส่งออกได้ถึง แสนล้านบาท พอถึงปี พ.ศ. 2534 มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยมีมูลค่าถึง 720,544.6 ล้านบาท

ถ้าพิจารณาอัตราการขยายตัวของ การส่งออกสินค้า จากตารางที่ 5 ย่อมช่วยสนับสนุนผลของการเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลคือ อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยของการส่งออกสินค้า ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 และ 2 มีในอัตราเพียงร้อยละ 8.83 และ 4.12 ตามลำดับ แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยของการส่งออกสินค้า มีอัตราถึง ร้อยละ 31.48 มูลค่าการส่งออกของไทยได้มีการขยายตัวสูงขึ้น เนื่องมาจากการส่งเสริมทางด้าน การส่งออก รวมถึง การที่เริ่มมีการเปลี่ยนโครงสร้างของการส่งออกจากสินค้าเกษตร ไปสู่การส่งออกสินค้า

ตารางที่ 4 ดุลการค้าและบริการของประเทศไทย พ.ศ. 2503-2534

(ล้านบาท)

ปี	สินค้า		ดุล- การค้า	บริการ		ดุล- บริการ	ดุลการค้า และบริการ
	ส่งออก (f.o.b)	นำเข้า (c.i.f)		ได้รับ	จ่าย		
2503	8541.9	9498.2	-956.3	1037.9	923.7	114.2	-842.1
2504	9922.7	10191.8	-269.1	1332.9	1012.8	320.1	51.0
2505	9434.5	11397.1	-1962.6	1617.6	1109.2	508.4	-1454.2
2506	9577.7	12694.7	-3117.0	1848.4	1162.2	686.2	-2430.8
2507	12165.0	14125.6	-1960.6	2262.1	1529.5	732.6	-1228.0
2508	12663.5	15219.8	-2556.3	3249.1	1805.3	1443.8	-1112.5
2509	13817.2	18296.6	-4479.4	6199.1	2093.2	4105.9	-373.5
2510	13808.1	21958.3	-8150.2	8434.4	2521.3	5913.1	-2237.1
2511	13227.6	23877.6	-10650.0	9249.7	3061.4	6188.3	-4461.7
2512	14267.2	25564.9	-11297.7	9284.4	3430.9	5853.5	-5444.2
2513	14269.7	26514.5	-12244.8	10094.8	4058.6	6036.2	-6208.6
2514	16692.1	26633.0	-9940.9	9899.6	4495.5	5404.1	-4536.8
2515	21750.2	30634.8	-8884.6	11322.7	4739.7	6583.0	-2301.6
2516	31253.5	42055.9	-10802.4	12723.1	5886.7	6836.4	-3966.0
2517	49002.4	63304.6	-14302.2	15634.2	8033.5	7600.7	-6701.5
2518	44364.5	64525.7	-20161.2	16551.6	10390.8	6160.8	-14000.4
2519	60361.2	71446.1	-11084.9	13993.3	12350.8	1642.5	-9442.4
2520	70462.8	96061.6	-25598.8	14771.7	12366.5	2405.2	-23193.6

ตารางที่ 4(ต่อ) ดุลการค้าและบริการของประเทศไทย พ.ศ. 2503-2534

(ล้านบาท)

ปี	สินค้า		ดุล- การค้า	บริการ		ดุล- บริการ	ดุลการค้า และบริการ
	ส่งออก (f.o.b)	นำเข้า (c.i.f)		ได้รับ	จ่าย		
2521	82250.8	110790.8	-28540.0	22123.9	17844.8	4279.1	-24260.9
2522	106881.2	153934.3	-47053.1	29163.6	25925.7	3237.9	-43815.2
2523	132040.5	190025.3	-57984.8	43528.8	32383.9	11144.9	-46839.9
2524	150218.2	216000.1	-65781.9	51399.0	45356.6	6042.4	-59739.5
2525	157203.4	193340.1	-36136.7	59269.0	50474.0	8795.0	-27341.7
2526	145076.1	234313.2	-89237.1	67136.6	50561.8	16574.8	-72662.3
2527	173520.0	242315.8	-68795.8	72741.6	57542.2	15199.4	-53596.4
2528	191703.0	253374.5	-61671.5	85879.6	7062.7	15252.6	-46418.9
2529	231481.4	245850.1	-14368.7	87664.5	72711.7	14952.8	584.1
2530	298099.1	342226.9	-44127.8	107187.2	78511.2	28676.0	-15451.8
2531	399167.3	500418.5	-101251.2	150337.4	96056.3	54281.1	-46970.1
2532	509924.9	650100.9	-140176.0	180974.5	112076.7	68897.8	-71278.2
2533	583206.3	838342.6	-255136.3	216723.3	153195.0	63528.3	-191608.0
2534	720544.6	968084.6	-247540.0	243063.3	195721.4	47341.9	-200198.1

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : ตัวเลขจากบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทย

ตารางที่ 5 อัตราการเติบโตของการส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการของประเทศไทย

(ร้อยละ)

ระหว่าง ปี พ.ศ.	สินค้า		ดุล- การค้า	บริการ		ดุล- บริการ	ดุลการค้า และบริการ
	ส่งออก (f.o.b)	นำเข้า (c.i.f)		ได้รับ	จ่าย		
2504-2509	8.83	11.62	114.13	36.81	14.92	93.72	-519.26
2510-2514	4.12	8.00	21.65	10.58	16.60	7.18	121.51
2515-2519	31.48	23.10	7.86	8.01	22.86	-11.09	33.68
2520-2524	20.14	25.17	48.79	30.90	30.94	59.69	53.06
2525-2529	9.55	3.14	-1.62	11.41	10.19	24.82	-5.87
2530-2534	25.67	31.96	90.81	22.96	22.29	34.96	-463.27

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 4

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อุตสาหกรรมมากขึ้น แต่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 การส่งออกสินค้า ได้มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยเหลือเพียง ร้อยละ 9.55 เนื่องจากเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกที่เกิดจากวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันสูงขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าของไทยด้วย หลังจากนั้นเศรษฐกิจโลกได้ฟื้นตัวพร้อม ๆ กับการส่งออกสินค้าไทยได้ปรับตัวเพิ่มขึ้น ทำให้การส่งออกสินค้ากลับมาขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยของการส่งออกสินค้ามีอัตราถึง ร้อยละ 25.67

ภาคการส่งออกบริการจากรายที่ 4 คือ มูลค่าของบริการที่ประเทศได้รับนั้น มีความสำคัญมาโดยตลอด เราจะเห็นได้ว่าภาคการค้าบริการนี้ ไทยมีการเกินดุลมาอย่างต่อเนื่อง การเกินดุลบริการนี้เกิดจากความสามารถของการส่งออกบริการ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของรายได้จากต่างประเทศ โดยรายได้ที่สำคัญมาจากการท่องเที่ยว รายได้ของแรงงานไทยในต่างประเทศ และรายได้จากการขนส่งทางอากาศ เป็นต้น สาเหตุที่ทำให้ประเทศไทยมีศักยภาพทางด้านการค้าบริการ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยเกื้อหนุน เช่น ประเทศไทยมีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว แรงงานไทยเป็นที่ต้องการจากต่างประเทศ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่เหมาะสมกับการค้าบริการของประเทศ ดังนั้น การขยายตัวที่ต่อเนื่องของการส่งออกบริการของประเทศ จะเป็นที่มาสำคัญของเงินตราต่างประเทศ เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการขาดดุลการค้าที่เกิดขึ้นทั้ง ในปัจจุบันและอนาคต

4.2.2 โครงสร้างการส่งออกสินค้า

จากการที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการส่งออกโดยรวมของไทย ได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สาเหตุมาจากการเปลี่ยนโครงสร้างการส่งออกสินค้าของไทย โดยแทนที่จะพึ่งพิงการส่งออกสินค้าขั้นปฐมอย่างเดียว กลับมา มีการพึ่งพิงในสินค้ามากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าทางด้านอุตสาหกรรม พิจารณาจากรายที่ 6 ในปี พ.ศ. 2504 โครงสร้างของการส่งออก แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า การส่งออกสินค้ากลุ่รมมีสัดส่วนที่สูงมากถึง ร้อยละ 82.66 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมด ขณะที่สินค้ากลุ่มอื่นมีการส่งออกในสัดส่วนที่น้อยมาก บทบาทของการ

ตารางที่ 6 โครงสร้างการส่งออกสินค้าของประเทศไทย

(ร้อยละ)

	2504	2509	2514	2519	2524	2529	2534	2535
ผลิตผลกสิกรรม	82.66	76.85	63.33	52.77	47.71	34.02	15.06	15.00
ผลิตภัณฑ์ประมง	0.40	1.75	2.87	4.45	4.33	6.36	6.02	5.90
ผลิตผลป่าไม้	3.30	2.16	1.66	1.82	0.09	0.26	0.12	0.09
ผลิตผลเหมืองแร่	6.56	11.56	13.70	6.95	7.72	2.69	1.03	0.81
ผลิตผลอุตสาหกรรม	2.42	3.75	10.48	31.25	35.77	55.34	76.23	76.96
สินค้าอื่น	0	0	0	0	1.72	0.75	1.20	1.04
สินค้าส่งกลับ	2.80	2.15	3.46	1.00	2.63	0.55	0.32	0.17
สินค้าออกทั้งสิ้น	100	100	100	100	100	100	100	100

ที่มา : คำนวณจาก รายงานเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่งออกสินค้าการรรมก็มีอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่เริ่มมีสัดส่วนของการส่งออกต่อการส่งออกทั้งหมดลดลง

ในปี พ.ศ. 2514 เป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 ซึ่งรัฐบาลได้เริ่มใช้นโยบายการส่งเสริมการส่งออก โครงสร้างการส่งออกสินค้าได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดขึ้น โดยการส่งออกสินค้าการรรมได้ลดลง เหลือสัดส่วนเพียงร้อยละ 63.33 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมดขณะที่การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 2.42 ในปี พ.ศ. 2504 มาเป็น ร้อยละ 10.48 ในปี พ.ศ. 2514 การลดลงของการส่งออกสินค้าการรรมมีอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ในปี พ.ศ. 2534 การส่งออกสินค้าการรรมมีสัดส่วนเพียง ร้อยละ 15.06 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมด ขณะที่การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้ก้าวกระโดดเข้ามาแทนที่ ในปี พ.ศ. 2534 นั้น การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนถึง ร้อยละ 76.23 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมด โครงสร้างการส่งออกยังคงเป็นไปในลักษณะนี้ โดยในปี พ.ศ. 2535 บทบาทของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมก็ยังมีในสัดส่วนที่สูง ขณะที่การส่งออกสินค้าการรรมได้ลดบทบาทของตนเองลง

ภาคการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีความสำคัญมากขึ้น จากที่เราพิจารณามานั้น จะเห็นได้ว่า ในปี พ.ศ. 2504 การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเพียง ร้อยละ 2.42 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมด จนในปี พ.ศ. 2535 นี้ การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมกลับมีสัดส่วนถึง ร้อยละ 76.96 สาเหตุของการเพิ่มขึ้นของบทบาทสินค้าอุตสาหกรรมนี้ น่าจะเกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่มีการส่งเสริมมาโดยตลอด รวมถึงโครงสร้างการผลิตภายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการส่งเสริมการผลิต เพื่อส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และความต้องการของตลาดโลกต่อสินค้าอุตสาหกรรมไทยมีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความได้เปรียบทางด้านราคาสินค้าของไทย ที่ยังอยู่ในอัตราที่ต่ำเพราะเรามีความได้เปรียบประเทศคู่แข่งในด้านต้นทุนการผลิตที่ยังต่ำอยู่

4.2.3 โครงสร้างตลาดสินค้าส่งออก

ประเทศไทยส่งสินค้าออกที่สำคัญใน 10 อันดับแรกของแต่ละปี แสดงในตารางที่ 7 เห็นได้ว่าในรอบ 10 กว่าปีที่ผ่านมา ประเทศไทยส่งออกสินค้าไปจำหน่ายที่สำคัญในกลุ่มต้น ๆ คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ สังเกตได้ว่าประเทศที่เป็นตลาดส่งออกสินค้าของไทย ส่วนใหญ่เป็นประเทศอุตสาหกรรม

ในช่วงปี พ.ศ.2521 นั้น ญี่ปุ่นเป็นแหล่งที่ไทยส่งสินค้าออกมากที่สุด มีสัดส่วนของการส่งออกถึง ร้อยละ 20.3 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมด รองลงมาคือประเทศเนเธอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ โครงสร้างของการส่งออกสินค้าของไทยนี้ จะเปลี่ยนแปลงบ้างแต่ไม่มากนัก ตั้งแต่ในปี พ.ศ.2527 เป็นต้นมา ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เป็นประเทศที่ไทยส่งออกมากที่สุด มีสัดส่วนการส่งออกถึง ร้อยละ 17.2 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมด ขณะที่ประเทศญี่ปุ่น สัดส่วนของการส่งออกจากไทยเพียงร้อยละ 13 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเป็นประเทศที่ไทยส่งสินค้าออกไปจำหน่ายเป็นอันดับหนึ่งมาตลอด รองลงมาคือตลาดในประเทศญี่ปุ่น ในปี พ.ศ.2534 สัดส่วนการส่งออกสินค้าไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามี ร้อยละ 21.3 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมด รองลงมาคือการส่งออกสินค้าไปยังประเทศญี่ปุ่นมีสัดส่วน ร้อยละ 18.1 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมด

โครงสร้างการส่งออกสินค้าของไทยพิจารณาตามตลาดนี้ ในช่วงหลัง ๆ นี้จะมีการกระจายไปยังประเทศต่าง ๆ มากขึ้น โดยประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ก็ยังเป็นตลาดการส่งออกสินค้าที่สำคัญที่สุดอยู่ แต่ประเทศอื่น ๆ ที่เป็นตลาดสินค้าของไทย เช่น สิงคโปร์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน อังกฤษ และสหราชอาณาจักร ประเทศเหล่านี้ ได้มีสัดส่วนในการเป็นตลาดสินค้าของไทยสูงขึ้น ในปัจจุบันการกระจายตลาดสินค้าของไทยให้มากขึ้น แทนที่จะพึ่งพิงเพียงไม่กี่ประเทศสำคัญ ๆ ซึ่งเป็นทิศทางที่เหมาะสม เนื่องจากการรักษาเสถียรภาพของการส่งออกให้มั่นคง ป้องกันการมีปัญหาในการกีดกันทางการค้าของประเทศอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และจะรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 7 ประเทศที่ไทยส่งสินค้าออกที่สำคัญ 10 ประเทศ
(มูลค่าคิดเป็นสัดส่วนของมูลค่าส่งออกทั้งหมดของไทย)

ประเทศ	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534
สหรัฐอเมริกา	11.0	11.2	12.6	12.9	12.7	15.0	17.2	19.6	17.7	18.6	20.0	21.7	22.7	21.3
ญี่ปุ่น	20.3	21.2	15.1	14.2	13.8	15.1	13.0	13.4	13.9	14.9	16.0	17.0	17.2	18.1
สิงคโปร์	8.1	8.5	7.7	7.8	7.3	8.2	8.4	7.9	8.8	9.0	7.7	7.1	7.3	8.2
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	4.1	4.1	4.1	3.2	3.4	3.5	3.3	3.7	4.6	4.9	4.6	4.1	5.2	5.2
ฮ่องกง	5.3	4.9	5.1	5.7	5.0	5.0	3.8	4.0	4.0	4.2	4.5	4.0	4.5	4.7
เนเธอร์แลนด์	14.7	11.3	13.2	12.2	13.2	10.9	10.0	7.1	7.2	6.7	5.5	4.9	4.8	4.4
สหราชอาณาจักร	*	*	*	*	*	2.1	2.2	2.4	3.2	3.6	3.7	3.7	*	3.6
ฝรั่งเศส	2.0	1.9	*	*	*	*	*	*	*	*	2.4	2.2	2.4	2.5
มาเลเซีย	5.2	4.4	4.5	4.5	5.2	4.5	4.7	5.0	4.3	3.3	3.0	2.9	2.5	2.4
อิตาลี	*	2.0	*	*	2.7	*	*	*	*	*	*	*	1.8	1.8
สาธารณรัฐเกาหลี	*	*	*	*	*	*	*	*	2.7	*	*	*	1.7	*
สาธารณรัฐประชาชนจีน	1.8	*	*	2.7	4.4	*	2.5	3.8	3.1	3.3	3.0	2.7	*	*
ชาวดีอาร์วามี	*	*	*	*	2.7	2.9	2.6	2.3	*	2.5	*	*	*	*
ไนจีเรีย	4.4	*	*	*	*	2.0	*	*	*	*	*	*	*	*
สหภาพโซเวียต	*	*	2.5	4.4	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
อิหร่าน	*	*	*	3.0	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
อินโดนีเซีย	*	3.6	3.6	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
เบลเยียม	*	*	*	*	2.5	*	*	*	*	*	*	*	*	*

* หมายเหตุ : * หมายถึง ประเทศนั้น ไม่ได้อยู่ใน 10 ประเทศที่สำคัญในปีนั้น

(ร้อยละ)

4.3 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

4.3.1 บทบาทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้น เป็นสิ่งที่ประเทศไทยให้การสนับสนุนมาโดยตลอด เพราะนอกจากจะมีการไหลเข้ามาของเงินทุนแล้ว ยังมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดการทางด้านการตลาดและทักษะการบริหารงานสมัยใหม่ เข้ามาพัฒนารูปแบบการผลิตของประเทศไทยด้วย ลักษณะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ต้องเป็นการลงทุนที่ผู้ลงทุนต่างประเทศมีส่วนเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการควบคุมจัดการกิจการนั้นด้วย

เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น (equity) และเงินกู้จากผู้ลงทุนต่างประเทศหรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง (loan) ตามสถิติจากตารางที่ 8 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในรูปของทุนเรือนหุ้นมีความสำคัญ โดยจะมีมูลค่าทุนเรือนหุ้นไหลเข้าสู่ภูมิภาคมากกว่าเงินกู้ไหลเข้าสู่ภูมิภาคโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2513 เป็นต้นมา ทุนเรือนหุ้นสุทธิที่เข้ามาในประเทศไทยมีอัตราเพิ่มขึ้น จนในปี พ.ศ.2518 การลงทุนในรูปของทุนเรือนหุ้นสุทธินี้ได้ลดลง แต่ปีต่อมาได้มีการปรับตัวเพิ่มขึ้น และในช่วงอีก 2 ปี การลงทุนในทุนเรือนหุ้นสุทธิก็ปรับตัวลดลง โดยในปี พ.ศ.2520 การลงทุนในรูปของเงินกู้สุทธิไหลเข้า ได้มีมูลค่าใกล้เคียงกับการลงทุนในรูปของทุนเรือนหุ้นสุทธิไหลเข้า ซึ่งก่อนหน้านี้ การลงทุนในเงินกู้จะมีมูลค่าน้อยกว่าการลงทุนในทุนเรือนหุ้นสุทธิมาก และในปีต่อมา พ.ศ.2521 เป็นปีที่มีการลงทุนในทุนเรือนหุ้นไหลเข้าสู่ภูมิภาคน้อยที่สุดในรอบ 8 ปี ทำให้การไหลเข้าสู่ภูมิภาคของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศน้อยลงตามไปด้วย ในช่วง 10 ปีต่อมา การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่จะมีบางปีที่มีมูลค่าลดลงบ้างเพียงเล็กน้อย แต่การเปลี่ยนแปลงของการลงทุนในทุนเรือนหุ้น และการไหลเข้าสู่ภูมิภาคจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย จนกระทั่งในปี พ.ศ.2531 เป็นปีที่มีการไหลเข้าสู่ภูมิภาคของการลงทุนในทุนเรือนหุ้นอย่างมากถึง 22,780 ล้านบาท และยังมีเงินกู้ไหลเข้าสู่ภูมิภาคถึง 5,183 ล้านบาท ทำให้ในปี พ.ศ.2531 นี้ มีเงินทุน

ตารางที่ 8 เงินทุนไหลเข้าสุทธิของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2513-2534
(ล้านบาท)

ปี	ทุนเรือนหุ้น			เงินกู้			เงินทุนไหลเข้าสุทธิ จากการลงทุนโดยตรง ของต่างประเทศ
	เงินทุนไหลเข้า	เงินทุนไหลออก	สุทธิ	เงินกู้ไหลเข้า	เงินกู้ไหลออก	สุทธิ	
2513	685	24	661	329	100	229	890
2514	793	101	692	234	118	116	808
2515	1166	11	1155	388	116	272	1427
2516	1409	33	1376	763	534	229	1605
2517	3026	289	2737	1657	558	1099	3836
2518	1654	358	1296	1737	1288	449	1745
2519	1566	239	1327	1498	1211	287	1614
2520	1325	209	1116	2961	1913	1048	2164
2521	1112	303	809	5253	4927	326	1135
2522	1413	148	1265	4587	4724	-137	1128
2523	3704	133	3571	5555	5248	307	3878
2524	4127	79	4048	5215	2849	2366	6414
2525	3827	449	3378	5713	4760	953	4331
2526	7255	393	6862	6689	5326	1363	8225
2527	7631	468	7163	9357	6859	2498	9661
2528	6340	891	5449	3826	4834	-1008	4441
2529	6305	469	5836	4221	3149	1072	6908
2530	10621	373	10248	1915	3119	-1204	9044
2531	23066	286	22780	9672	4489	5183	27963
2532	38250	842	37408	14829	6539	8290	45698
2533	45186	2186	43000	32079	10384	21695	64695
2534	37755	2224	35531	56180	40322	15858	51389

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ไหลเข้าสู่ชติจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศถึง 27,936 ล้านบาท สูงขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 20.9 การเพิ่มขึ้นของเงินทุนไหลเข้าสู่ชติจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งมีมูลค่าสูงสุดในปี พ.ศ.2533 ซึ่งมีเงินทุนไหลเข้าสู่ชติจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศถึง 64,695 ล้านบาท และในปีต่อมาเงินทุนไหลเข้าสู่ชติจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนี้ ได้มีมูลค่าลดลงเล็กน้อย เนื่องจากความผันผวนทางการเมือง ซึ่งกระทบต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนของผู้ลงทุนชาวต่างประเทศ

4.3.2 โครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจำแนกตามอุตสาหกรรม

รูปแบบการไหลเข้ามาสู่ชติของเงินทุน จากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมนั้น ในช่วงต้น ๆ จะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเงินทุนมากนัก จากตารางที่ 9 และ 10 โดยการลงทุนจะมีอยู่ในสาขาการผลิตไม่กี่ประเภท คือ สถาบันการเงิน การค้า การก่อสร้าง เหมืองแร่และย่อยหิน และอุตสาหกรรม

ในช่วงแรก ๆ ของการเข้ามาลงทุนนั้นมูลค่าการลงทุนในช่วงปี พ.ศ.2513-2517 มีการกระจายการลงทุนในกลุ่มดังกล่าว 5 สาขาข้างต้นอย่างใกล้เคียงกัน และมีมูลค่าการลงทุนสูงสุดในสาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่าในช่วง 5 ปีนั้น จำนวน 2,505.4 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 29.24 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด สาขาการผลิตทั้ง 5 สาขานี้ ในช่วงปี 2513-2517 มีสัดส่วนการลงทุนถึง ร้อยละ 93.93 ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั้งหมด แต่ในระยะหลังการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้เพิ่มบทบาทขึ้นในสาขาอุตสาหกรรมอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะใน ปี พ.ศ.2533 มีเงินลงทุนถึง 31,003.4 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 47.92 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด และในปี พ.ศ.2534 มีเงินลงทุน 23,839.6 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 46.39 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด เมื่อเทียบกับการลงทุนในสาขาการผลิตที่เป็นอันดับสองคือ สาขาการค้า ซึ่งมีสัดส่วนการลงทุนสุทธิในสาขาการค้าต่อการลงทุนสุทธิทั้งหมด ในปี พ.ศ.2533 และ พ.ศ.2534 ไม่ถึง ร้อยละ 20

ตารางที่ 9 เงินทุนไหลเข้าสู่ภูมิภาคของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2513-2534
แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

(ล้านบาท)

อุตสาหกรรม	2513-2517	2518-2522	2523-2527	2528-2532	2533	2534
1. สถาบันการเงิน	1674.9	665.6	1173.3	5132.8	4530.8	6822.5
2. การค้า	1542.9	1977.1	3520.2	14421.9	12928.4	7726.3
3. การก่อสร้าง	861.0	1032.1	4604.1	9935.8	3300.9	3306.4
4. เหมืองแร่และขุดยหิน	1464.7	462.6	7288.0	1995.8	1139.2	2072.8
4.1 การสำรวจน้ำมัน	1372.8	306.2	6457.1	1850.5	892.0	1947.5
4.2 อื่น ๆ	91.9	151.4	821.3	145.3	247.2	125.3
5. การเกษตร	25.1	-10.5	348.6	1483.6	762.7	597.9
6. อุตสาหกรรม	2505.4	2889.2	10506.3	46259.6	31003.4	23839.6
6.1 อาหาร	327.7	243.0	314.4	4144.8	1756.6	1684.7
6.2 สิ่งทอ	1162.5	884.1	852.8	2938.4	1776.7	1143.0
6.3 โลหะและอโลหะ	152.1	95.1	1420.9	5092.2	2886.2	2205.8
6.4 เครื่องใช้ไฟฟ้า	241.2	907.1	3178.5	17215.7	10676.9	8981.2
6.5 เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง	73.2	255.1	990.6	1911.0	2474.9	2298.3
6.6 เคมีภัณฑ์	282.2	365.7	1131.0	5718.7	4318.2	3850.3
6.7 ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	184.4	-117.9	2054.2	-427.4	3028.7	-373.9
6.8 วัสดุก่อสร้าง	50.7	159.1	47.6	161.7	12.1	146.3
6.9 อื่น ๆ	98	701.2	516.5	9504.5	4073.1	3903.9
7. บริการ	493.3	613.9	2252.1	4656.5	2053.9	1617.3
7.1 การขนส่งและท่องเที่ยว	248.6	87.3	1195.7	1607.0	1044.2	656.9
7.2 อื่น ๆ	74.2	0.0	1056.4	3049.5	1009.7	960.4
8. การลงทุน	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	648.1
9. พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	0.0	67.7	849.8	9621.8	8421.4	3656.2
9.1 บ้านและอสังหาริมทรัพย์	91.2	49.7	350.5	5534.2	5383.4	5338.1
9.2 โรงแรมและภัตตาคาร	79.7	18.0	499.3	4087.6	3038	-1719.3
9.3 อื่น ๆ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	37.4
10. อื่น ๆ	0.0	0.0	0.0	546.9	554.3	1102
รวมทั้งสิ้น	8567.2	7785.0	32492.4	94054.7	64695.0	51389.1

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 10 สัดส่วนเงินทุนไหลเข้าสุทธิของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2513-2534
แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

(ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	2513-2517	2518-2522	2523-2527	2528-2532	2533	2534
1. สถาบันการเงิน	19.55	8.55	3.61	5.46	7.00	13.28
2. การค้า	18.01	25.40	16.99	15.33	19.98	15.03
3. การก่อสร้าง	10.05	13.26	14.17	10.56	5.10	6.43
4.เหมืองแร่และขุดหิน	17.10	5.94	22.43	2.12	1.76	4.03
4.1 การสำรวจน้ำมัน	16.02	3.93	19.87	1.97	1.38	3.79
4.2 อื่น ๆ	1.07	1.94	2.53	0.15	0.38	0.24
5. การเกษตร	0.29	-0.01	1.07	1.58	1.18	1.69
6. อุตสาหกรรม	29.24	37.11	32.33	49.18	47.92	46.39
6.1 อาหาร	3.83	3.12	0.97	4.41	2.72	3.27
6.2 สิ่งทอ	13.57	11.36	2.62	3.12	2.75	2.22
6.3 โลหะและอโลหะ	1.78	1.22	4.37	5.41	4.46	4.29
6.4 เครื่องใช้ไฟฟ้า	2.82	1.17	9.78	18.30	16.50	17.48
6.5 เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง	0.85	3.28	3.05	2.03	3.83	4.47
6.6 เคมีภัณฑ์	3.29	4.70	3.48	6.08	6.67	7.49
6.7 ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	2.15	1.26	6.32	-0.45	4.68	-0.73
6.8 วัสดุก่อสร้าง	0.59	1.51	0.15	0.17	0.02	0.28
6.9 อื่น ๆ	1.14	2.04	1.59	10.11	6.30	7.60
7. บริการ	5.76	9.67	6.93	4.95	3.17	3.15
7.1 การขนส่งและท่องเที่ยว	2.90	7.89	3.68	1.71	1.61	1.28
7.2 อื่น ๆ	0.87	1.12	3.25	3.24	1.56	1.87
8. การลงทุน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.26
9. พืชและสัตว์	2.00	0.87	3.54	10.23	13.00	7.11
9.1 บ้านและอสังหาริมทรัพย์	1.10	0.64	2.46	5.88	8.30	10.39
9.2 โรงแรมและภัตตาคาร	0.90	0.23	1.08	4.35	4.70	-3.35
9.3 อื่น ๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.07
10. อื่น ๆ	0.00	0.00	0.00	0.58	0.86	2.14
รวมทั้งสิ้น	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 9

การลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมที่น่าสังเกตคือ ในสาขาสีทอช่วงปี พ.ศ.2513-2517 มีสัดส่วนถึงร้อยละ 13.57 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด และได้ลดลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งสัดส่วนการลงทุนนี้ ในปีพ.ศ.2534 เหลือเพียง ร้อยละ 2.22 โดยการลงทุนในสาขาเครื่องใช้ไฟฟ้าได้เข้ามาแสดงบทบาทแทนที่ ในปี พ.ศ.2534 การลงทุนในสาขานี้ มีสัดส่วนถึง ร้อยละ 17.48 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด จากการศึกษาในช่วงต้น ๆ ปี พ.ศ.2513-2517 การลงทุนของสาขาเครื่องใช้ไฟฟ้ามีเพียง ร้อยละ 2.82 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ สาขาที่มีมูลค่าลดลงจากในอดีตค่อนข้างมากอย่างเห็นได้ชัดคือ การลงทุนในสาขาเหมืองแร่และย่อยหิน เพราะในช่วงปี พ.ศ.2513-2517 มีมูลค่าการลงทุน 14,64.7 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 17.10 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด โดยเฉพาะการลงทุนในการสำรวจน้ำมันในช่วงปีดังกล่าวมีเงินทุนสุทธิถึง 1372.8 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 16.02 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด แต่การลงทุนในสาขานี้ ได้มีสัดส่วนลดลงจนในปี พ.ศ.2534 การลงทุนในสาขาเหมืองแร่และย่อยหิน มีสัดส่วนเหลือเพียง ร้อยละ 4.03 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสาขาพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ โดยเฉพาะสาขาย่อย บ้านและอสังหาริมทรัพย์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างน่าสนใจ โดยในช่วงแรก ๆ ของการเข้ามาลงทุนของผู้ลงทุนจากต่างประเทศ มีค้อยได้สนใจในสาขานี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513-2532 มีสัดส่วนการลงทุนต่อการลงทุนสุทธิทั้งหมดประมาณ ร้อยละ 1 จนกระทั่งในปี พ.ศ.2533 มีเงินทุนไหลเข้าในสาขา บ้านและอสังหาริมทรัพย์ถึง 5383.4 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 8.32 ของเงินทุนสุทธิทั้งหมด และ ในปี พ.ศ.2534 ก็มีเงินทุนสุทธิในสาขานี้ถึง 5338.1 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 10.39 ของเงินทุนสุทธิทั้งหมด ดังนั้นถือว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสาขาบ้านและอสังหาริมทรัพย์ เป็นสาขาผู้ลงทุนจากต่างประเทศให้ความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน

4.3.3 โครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจำแนกตามแหล่งที่มา

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ พิจารณาตามประเทศที่เป็นแหล่งที่มา พบว่าในอดีตมีเพียง 2 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นเท่านั้นที่เป็นผู้มาลงทุนในประเทศไทยมากที่สุด ตามตารางที่ 11 และ 12 ในช่วงปี พ.ศ.2508-2512 ลำดับความสำคัญของประเทศที่เข้ามาลงทุนในไทยคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีมูลค่าการลงทุน 2,217.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.87 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด รองลงมาคือ ประเทศญี่ปุ่น มีมูลค่าการลงทุน 1,304.8 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 28.17 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด อันดับต่อมาคือ ประเทศฮ่องกง อิตาลี และสหราชอาณาจักร จะเห็นได้ว่า 2 ประเทศแรกเป็นแหล่งที่มาของเงินลงทุน โดยตรงนี้มีสัดส่วนถึง ร้อยละ 76 ของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั้งหมด

โครงสร้างของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศโดยแยกตามแหล่งที่มา ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2508-2532 มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ บทบาทของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ลดลงจากการที่ เป็นผู้มาลงทุนในประเทศไทย เป็นอันดับหนึ่งมาตลอด ได้ถูกผู้ลงทุนจากประเทศญี่ปุ่น ได้นำเงินทุนเข้ามาเพื่อลงทุนในประเทศไทย แข่งขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่ง เงินลงทุนจากประเทศญี่ปุ่นมีอย่างมากในช่วงหลัง ๆ ดังจะเห็นได้จาก ช่วงปี พ.ศ.2528-2532 การลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่น มีถึง 41,220.9 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 43.83 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีเงินเข้ามาลงทุนเพียง 13,901.9 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 14.78 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด และประเทศฮ่องกง เริ่มมีบทบาทเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น โดยมีเงินลงทุนคิดเป็น ร้อยละ 11.60 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด รวมถึงประเทศไต้หวัน ก็ได้เข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น มีสัดส่วนการลงทุน ร้อยละ 9.77 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด

ในปี พ.ศ.2533 โครงสร้างการลงทุนตามแหล่งที่มา ได้เปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัด โดยประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ลดการลงทุนในไทยลง ไปเป็นผู้ลงทุนในอันดับที่ 4 มีเงินลงทุนเพียง 5,918.6 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 9.51 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด

ตารางที่ 11 เงินทุนไหลเข้าสุทธิของการลงทุนโดยตรงจากประเทศต่าง ๆ ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2508-2534

(ล้านบาท)

ประเทศ	2508-2512	2513-2517	2518-2522	2523-2527	2528-2532	2533	2534
ญี่ปุ่น	1304.8	2383.8	2584.1	8367.2	41220.9	27931.0	15593.3
สหรัฐอเมริกา	2217.4	3295.3	2297.8	8984.5	13901.9	6154.0	5918.6
สวีตเซอร์แลนด์	57.2	49.2	275	400.7	2925.8	735.8	1222.6
แคนาดา	7.6	51.1	-77.5	145.8	312.8	96.4	152.2
ออสเตรเลีย	16.7	40.0	37.4	408.1	247.6	119.6	1824.0
เกาหลี	0.0	0.0	38.9	35.3	582.3	487.5	295.9
ไต้หวัน	35.0	15.6	1.1	89.1	9189.1	7159.9	2753.5
ฮ่องกง	207.7	942.0	394.7	3253.1	10911.1	7027.4	11565.5
สิงคโปร์	12.1	442.5	457.8	2586.0	4136.6	6135.8	6469.3
มาเลเซีย	12.7	99.0	3.1	351.4	120.2	457.7	18.7
ฟิลิปปินส์	3.9	65.3	1.0	15.2	-46.4	6.3	0.0
อินโดนีเซีย	0.0	0.0	7.3	31.7	47.9	65.2	86.9
จีน	0.0	0.0	0.0	1.3	522.1	102.5	39.0
สหราชอาณาจักร	152.0	465.0	638.5	1649.9	1809.4	1130.5	256.7
เยอรมัน	68.1	69.6	348.2	878.3	2213.6	1150.0	842.5
ฝรั่งเศส	63.0	141.1	117.2	162.1	1041.0	682.0	1246.2
เนเธอร์แลนด์	21.5	239.8	95.9	2138.7	1894.1	649.8	747.3
อิตาลี	174.7	70.6	384.0	385.3	203.8	45.5	71.8
เดนมาร์ก	0.0	0.0	44.3	66.4	476.6	71.9	60.8
เบลเยียม	0.0	0.0	1.0	130.6	96.5	472.6	713.1
อื่น ๆ	175.2	0.0	-119.0	2528.8	2090.3	4013.1	1509.9
รวมทั้งสิ้น	4632.5	8567.2	7785.0	32492.4	94054.7	64695.0	51389.1

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 12 สัดส่วนเงินลงทุนไหลเข้าสู่ภูมิภาคของการลงทุนโดยตรงจากประเทศต่าง ๆ ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2508-2534
(ร้อยละ)

ประเทศ	2508-2512	2513-2517	2518-2522	2523-2527	2528-2532	2533	2534
ญี่ปุ่น	28.17	27.82	33.19	25.75	43.83	43.18	30.34
สหรัฐอเมริกา	47.87	38.46	29.52	27.65	14.78	9.51	11.52
สวิตเซอร์แลนด์	1.23	0.57	3.53	1.23	3.11	1.14	2.38
แคนาดา	0.16	0.60	-1.00	0.45	0.33	0.15	0.30
ออสเตรเลีย	0.36	0.47	0.48	1.26	0.26	0.18	3.55
เกาหลี	0.00	0.00	0.50	0.11	0.62	0.75	0.58
ไต้หวัน	0.76	0.18	0.01	0.27	9.77	11.07	5.46
ฮ่องกง	4.48	1.00	5.07	10.01	11.60	10.86	22.51
สิงคโปร์	0.26	5.17	5.88	7.96	4.40	9.48	12.59
มาเลเซีย	0.27	1.16	0.04	1.08	0.13	0.71	0.04
ฟิลิปปินส์	0.08	0.76	0.01	0.05	-0.05	0.01	0.00
อินโดนีเซีย	0.00	0.00	0.09	0.10	0.05	0.10	0.17
จีน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.56	0.16	0.08
สหราชอาณาจักร	3.28	5.43	8.20	5.08	1.92	1.75	0.50
เยอรมัน	1.47	0.81	4.47	2.70	2.35	1.78	1.64
ฝรั่งเศส	1.36	1.65	1.51	0.50	1.11	1.05	2.43
เนเธอร์แลนด์	0.46	2.80	1.23	6.58	2.01	1.00	1.45
อิตาลี	3.77	0.82	4.93	1.19	0.22	0.07	0.14
เดนมาร์ก	0.00	0.00	0.57	0.20	0.51	0.11	0.12
เบลเยียม	0.00	0.0	0.01	0.40	0.10	0.73	1.39
อื่น ๆ	3.78	0.0	-1.50	7.78	2.21	6.19	2.94
รวมทั้งสิ้น	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 11

ประเทศญี่ปุ่นยังคงรักษามูลค่าการลงทุนไว้เป็นอันดับหนึ่งอยู่ มีมูลค่าการลงทุน 27,931 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 43.17 ของเงินลงทุนสุทธิทั้งหมด รองลงมาคือ ประเทศไต้หวัน และฮ่องกง ตามลำดับ พิจารณาในปี พ.ศ.2533 นี้ บทบาทของประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย โดยเฉพาะ 3 ประเทศคือ ไต้หวัน ฮ่องกง และสิงคโปร์ ได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยมูลค่าของการลงทุนของทั้ง 3 ประเทศนี้ ในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวนถึง 20,323.1 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 31.41 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศโดยรวมได้ปรับตัวลดลงเล็กน้อย แต่โครงสร้างการลงทุนพิจารณาตามแหล่งที่มาของเงินทุน มิได้เปลี่ยนแปลงไปจากปี พ.ศ. 2533 มากนัก ที่น่าสังเกตคือบทบาทของ 3 ประเทศในเอเชียคือ ไต้หวัน ฮ่องกงและสิงคโปร์นั้น ได้เพิ่มสัดส่วนการลงทุนสูงขึ้นจากเดิม โดยในปี พ.ศ.2534 นี้มีสัดส่วนการลงทุนถึง ร้อยละ 40.46 ของการลงทุนสุทธิทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าต่อไปในอนาคต การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไทยนี้ จะต้องมิแต่แหล่งที่มาจากประเทศในเอเชียในสัดส่วนที่สูง